

POSTANOWIENIE

Dnia 2 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

w sprawie z powództwa W. S.

przeciwko Gminie J.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 2 sierpnia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 31 października 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od Gminy J. na rzecz W. S. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne.

Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie, zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym, bowiem, razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a nie jest, przecież, jego zadaniem dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 31 października 2018 r.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca, Gmina J., powołała się na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego dopuszczalności drogi sądowej w sprawach o zapłatę dotacji na podstawie art. 90 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jedn. tekst. Dz. U. z 2017 r. poz. 2198 z późn. zm., dalej jako: "u.o.s.") w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2017 r., ustalonym w art. 1 pkt 78) lit. x) ustawy z dnia 23 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1010 z późn. zm.), kiedy to dodano, ust. 11, do wskazanego wyżej art. 90 u.o.s., jak również wskazała na potrzebę wykładni regulacji prawnej, wprowadzonej z dniem 1 stycznia 2017 r., zawartej w art. 90 ust. 11 u.o.s., w świetle której przyznanie dotacji stanowi czynność z zakresu administracji publicznej, o której mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1302 z późn. zm., dalej jako p.o.p.s.a.).

Wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie odniósł skutku.

W pierwszej kolejności odnosząc się do powołanej przez Gminę J. przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1) k.p.c. należy wskazać, że Sąd Najwyższy przyjmuje skargę

kasacyjną do rozpoznania, jeżeli skarżący wykaże, że wskazane przez niego zagadnienie prawne posiada właściwość „istotności”, która polega na tym, że zagadnienie to stanowi kwestię dotychczas niewyjaśnioną i nierozwiązaną w orzecznictwie sądowym, a więc cechującą się nowością, a którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W efekcie powołanie się na tę przesłankę tak zwanego przedsądu, wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. dotychczasowe orzeczenia Sądu Najwyższego, np.: postanowienie z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/2018 r., niepubl.; postanowienie z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 13/2018, niepubl.; postanowienie z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, niepubl.). Przenosząc rozważania na grunt niniejszej sprawy kwestia zaprezentowana przez skarżącą, jako „istotne zagadnienie prawne”, nie spełnia wymogów stawianych tej przesłance w ramach tak zwanego przedsądu. Problematyka dopuszczalności drogi sądowej do dochodzenia roszczeń o zapłatę dotacji na podstawie art. 90 u.s.o. została aprobowo przesądzona przez Sąd Najwyższy w dotychczasowym orzecznictwie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 stycznia 2007 r., IV CSK 312/06, niepubl., z dnia 4 września 2008 r., IV CSK 204/08, niepubl., z dnia 20 czerwca 2013 r., IV CSK 696/12, niepubl., z dnia 22 maja 2014 r., IV CSK 531/13, niepubl., a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2007 r., III CZP 88/07, niepubl.). W związku, jednak, ze zmianą stanu prawnego od dnia 1 stycznia 2017 r., kiedy to art. 1 pkt 78) lit. x) ustawy z dnia 23 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1010 z późn. zm.), dodano w art. 90 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jedn. tekst. Dz. U. z 2017 r. poz. 2198 z późn. zm.) ust. 11, w brzmieniu: „przyznanie dotacji, o których mowa w art. 90 ust. 1a-8, stanowi czynność z zakresu administracji publicznej, o której mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi”: droga sądowa, poczynszy od tej daty, została przez ustawodawcę definitywnie zamknięta. Znalazło to również swój wyraz w orzecznictwie Sądu Najwyższego, por. np.: wyrok z dnia 14 lipca 2017 r., II CSK 773/16, niepubl., czy też wyrok z dnia 3 lipca 2019 r., II CSK 425/18, niepubl.,

w którym w sposób niebudzący wątpliwości przesądzono, że droga sądowa do dochodzenia roszczeń o zapłatę dotacji na podstawie art. 90 u.s.o., od dnia 1 stycznia 2017 r. nie przysługuje. Jednocześnie Sąd Najwyższy ubocznie zauważa, że w związku z nowelizacją ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, o której była już mowa wyżej, to jest odnośnie wprowadzenia art. 90 ust. 11 do u.s.o., ustawodawca w przepisach przejściowych w ustawie z dnia 23 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2016.1010 z późn. zm.) zawarł art. 27 ust. 1, zgodnie z którym: "Do czynności podejmowanych w związku z udzielaniem dotacji, o których mowa w art. 80 i art. 90 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, na rok 2017 stosuje się przepisy art. 3 pkt 26-33, art. 78a-78e, art. 79a, art. 80, art. 89b-89d i art. 90 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą". Analiza tych przepisów pozwala na stwierdzenie, że wobec braku wyraźnej normy intertemporalnej wykluczającej drogę sądową w sprawach dotyczących dotacji za lata 2016 i wcześniejsze, to jest w sprawach jeszcze nie wszczętych lub wszczętych, ale prawomocnie niezakończonych, należy przyjąć, że dla dotacji za okres do roku 2016, nie nastąpiła zmiana stanu prawnego skutkująca wyłączeniem dopuszczalności drogi sądowej z dniem 1 stycznia 2017 r.

W niniejszej sprawie powódka, W. S., dochodziła dotacji za okres sprzed dnia 1 stycznia 2017 r. tj.: za lata 2008 - 2010, co oznacza, że w tym przedziale czasowym droga sądowa do dochodzenia roszczeń przed sądem powszechnym, w związku z ubieganiem się o przyznanie dotacji, o której mowa w art. 90 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, była dopuszczalna. W związku aktualną linią orzecniczą Sądu Najwyższego, w zakresie zagadnienia dopuszczalności drogi sądowej do dochodzenia roszczeń o zapłatę dotacji na podstawie art. 90 u.s.o., nie odniosła skutku również druga, powołana przez skarżącą, przesłanka tak zwanego przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2) k.p.c. Potrzeba wykładni art. 90 u.s.o. nie wchodzi w rachubę, gdyż w najnowszych judykatach Sądu Najwyższego (por. np.: wyrok z dnia 3 lipca 2019 r., II CSK 425/18, niepubl.), wyjaśniono, że z dniem 1 stycznia 2017 r., z uwagi na zmianę ustawodawstwa w tej materii, droga sądowa jest niedopuszczalna, a przyznanie

dotacji, o których mowa w art. 90 ust. 1a-8, stanowi czynność z zakresu administracji publicznej.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 99 oraz art. 108 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

jw